

DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90000077325, K. Valdemāra iela 1, Daugavpils, LV-5401, tālr. 65404344, 65404399, 65404321

e-pasts: info@daugavpils.lv www.daugavpils.lv

Daugavpilī

2025.gada 29.janvārī Nr.1.2.-8/128

Valsts valodas centram

pasts@vvc.gov.lv

zināšanai:

Tieslietu ministrijai

pasts@tm.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrijai

pasts@izm.gov.lv

Par iestādes faktiskās rīcības “Vienotas skolas” politikas ieviešanas sakarā apstrīdēšanu

Daugavpils valstspilsētas pašvaldības kompetence

[1] Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 4.punktā ir noteikta pašvaldības autonomā funkcija - *gādāt par iedzīvotāju izglītību, tostarp nodrošināt iespēju iegūt obligāto izglītību un gādāt par pirmsskolas izglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, interešu izglītības un pieaugušo izglītības pieejamību.*

[2] Laikā no 2023. gada 1. septembra līdz 2024. gada 29. februārim Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – IKVD) izvērtēja 134 izglītības iestāžu darbību vienotas skolas pieejas ieviešanā, tostarp Daugavpilī, cita starpā – vienā izglītības iestādē mācību stundu vērošanā tika konstatēti pedagogi, kuru latviešu valodas zināšanas varētu būt nepietiekamas - informāciju par šiem pedagogiem nododot Valsts valodas centram (<https://www.ikvd.gov.lv/lv/jaunums/vienotas-skolas-pieeja-vairuma-izverteto-izglitibas-iestazu-tiek-istenota-labi>).

[3] Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2023. gada publiskajā pārskatā “Izvērtējums par vienotas skolas pieejas ieviešanu” – tika norādīts, ka IKVD - *īstenojot izglītības iestāžu darbības izvērtējumu izglītības iestāžu pārbaužu, akreditācijas, kā arī izglītības iestāžu apmeklējumu laikā - pārliecinājās, vai izglītības process notiek latviešu valodā un vai*

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

izglītības iestādes vadītājs ir īstenojis atbilstošu profesionālo darbību, nodrošinot latvisku izglītības vidi un veiksmīgu pāreju uz vienotu skolu. Noslēdzot izvērtējumu, papildus tika noteikts izglītības iestādes vadītāja darbības kvalitātes līmenis (nepietiekami, jāpilnveido, labi, ļoti labi, izcili).

Laikā no 2023. gada septembra līdz 2024. gada jūnijam IKVD veica 167 izglītības iestāžu pārejas uz vienotu skolu izvērtēšanu (tostarp 51 pirmsskolas izglītības iestāde, 20 – privātās izglītības iestādes). 2023./2024. mācību gadā 16 izglītības iestādēs mācību stundu vērošanā konstatēti pedagogi, kuriem, iespējams, nav pietiekamu latviešu valodas zināšanu, un informācija par šiem pedagogiem nodota Valsts valodas centram pārbaužu veikšanai. Izvērtēšana tika veikta arī Daugavpils valstspilsētas pašvaldībā (<https://www.ikvd.gov.lv/lv/gada-publiskie-parskati>).

Valsts valodas centra faktiskā rīcība

[4] Daugavpils valstspilsētas pašvaldība 2024.gada 27.decembrī saņēma Valsts valodas centra 2024.gada 27.decembra paziņojumu Nr.1-4.2/186 “Par Valsts valodas centra valodas kontroles programmas izglītības iestādēs” (turpmāk- Paziņojums) lai veicinātu “Vienotas skolas” politikas ieviešanu.

Paziņojumu saņēma septiņas Daugavpils valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādes. Papildus Paziņojumam izglītības iestādes saņēma Valsts valodas centra Valodas kontroles departamenta vadītāja vēstuli, kurā cita starpā, ir norādīts ka “...*valsts valodas lietojuma pārbaudei pakļauti VISI iestādē nodarbinātie pamatizglītības pedagogi un darbinieki, kuri ieņem pedagogu amatiem pielīdzināmos amatus iestādē saskaņā ar 2011.gada 10.maija Ministru kabineta noteikumiem Nr.354 “Noteikumi par pedagogu profesiju un amatu sarakstu”*”.

Uz 2025.gada 29.janvāri – septiņas izglītības iestādes ir iesniegušas VISU pedagoģisko darbinieku sarakstus, kuri ir iesaistīti pamatizglītības programmas īstenošanā un ir sastādīti laika grafiki par VISU pedagoģisko darbinieku ierašanos uz Valsts valodas centra “pārrunām” (valsts valodas lietojuma pārbaudei tiek pakļauti 487 pedagogi).

Pašvaldība ir pārliecināta par tās dibinātajās izglītības iestādēs strādājošo pedagogu kvalifikācijas atbilstību, tomēr, ņemot vērā, ka pedagogu vidējais vecums Daugavpils valstspilsētas pašvaldībā ir 48 gadi, bet 49% pedagogu ir vecāki par 50 gadiem, t.sk. 15% ir vecumā virs 60 gadiem, jebkādas pārbaudes mācību gada vidū veicina papildus emocionālo spriedzi un izdegšanas sindromu gados vecākiem pedagogiem. Pašvaldība novēro, ka šobrīd uzsāktais valsts valodas pārbaudes process ietekmē pedagogu hronisko veselības traucējumu saasināšanos, kā rezultātā pedagogi dodas ilgstošā darbnespējā. Savukārt, pensijas vai pirmspensijas vecuma pedagogi nopietni apsver iespēju pārtraukt darba tiesiskās attiecības mācību gada vidū sava emocionālā līdzsvara saglabāšanas dēļ.

Līdz ar to pedagogu aizvietošana rada papildu spriedzi citiem skolas pedagogiem, kam ir jāuzņemas papildus stundas vai pienākumi, izjutot pārslodzi un darba efektivitātes samazināšanos. Savukārt skolēni šādās situācijās bieži saskaras ar traucējumiem

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

mācību procesā. Pedagoģa mainība prasa pielāgošanās laiku gan izglītojamajiem, gan pašam pedagoģam, kas var negatīvi ietekmēt mācību rezultātus un izglītojamo motivāciju.

[5] Administratīvā procesa likuma 89.panta pirmā daļa nosaka, ka - *Faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums.*

Valsts valodas centra faktiskajai rīcībai ir jāatbilst Administratīvā procesa likuma noteikumiem un citām tiesību normām, ievērojot no tiem izrietošos procesuālos un formālos priekšnoteikumus.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 90.panta pirmo daļu - *Iestādes apsvērumi, plānojot vai veicot faktisko rīcību, ir tādi paši kā izdodot administratīvo aktu (65. un 66.pants). Savukārt, šī panta otrā daļa nosaka, ka ja iestāde savu faktisko rīcību paredzēja vai tā bija jāparedz pirms faktiskās rīcības veikšanas, iestāde paziņo attiecīgajai personai par faktiskās rīcības nepieciešamību, vietu un laiku. Šāds paziņojums var būt individuāls vai publisks.*

Valsts valodas centra Paziņojums nesatur lietderības apsvērumu izvērtējumu - plānojot savu faktisko rīcību, tas arī nav adresēts individuālo personu lokam, kā arī nav pausts publiski, kas liecina par Administratīvā procesa likuma prasību (ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus iestādes faktiskajai rīcībai) ignorēšanu, tieši – ignorējot prasību izpildīt Administratīvā procesa likuma 65., 66. un 90.pantu.

Papildus vēršam Jūsu uzmanību uz Ministru kabineta 2022.gada 8.marta noteikumu Nr.157 “Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” 7.1.apakšpunkta prasībām, kurš nosaka, ka “Pārbaudi nekārto persona, kura formālās izglītības ietvaros ir ieguvusi atbilstošu pamatizglītību, vidējo izglītību vai augstāko izglītību latviešu valodā, ko apliecina attiecīgs dokuments (piemēram, diploms, sertifikāts, atestāts, izziņa no attiecīgās mācību iestādes), izņemot gadījumus, ja Valsts valodas centrs ir konstatējis, ka izglītības iestādes vadītāja vai pedagoģa valsts valodas zināšanas neatbilst valsts valodas prasmes līmenim un pakāpei, kāda nepieciešama viņa profesionālo un amata pienākumu veikšanai un kas noteikta šo noteikumu 1. pielikumā;”.

Nemot vērā visu augstāk minēto, vadoties no Administratīvā procesa likuma 91.panta pirmās daļas - Daugavpils valstspilsētas pašvaldība uzskata, ka Valsts valodas centra iesāktā faktiskā rīcība aizskar un nākotnē var aizskart Daugavpils valstspilsētas pašvaldības tiesiskās intereses autonomo funkciju izpildē – sakarā ar ko lūdzu Valsts valodas centru:

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

- 1) izvērtēt Valsts valodas centra direktora p.i. A.Krastiņa 2025 gada 7.janvāra rīkojuma nr.3-1.4/3 tiesiskumu, attiecīgi grozot to, mainot nodomu attiecībā uz šo faktisko rīcību;
- 2) atsaukt prasību pēc VISU pedagoģisko darbinieku, kuri ir iesaistīti pamatizglītības programmas īstenošanā, pārbaudi un rīkoties individuāli, izpildot Administratīvā procesa likuma 65., 66. un 90.panta prasības attiecībā uz katru pārbaudē iesaistīto personu;
- 3) rīkoties atbilstoši tiesiskuma principam, nepieļaujot patvaļīgu varas izmantošanu.

Ar cieņu,

Daugavpils valstspilsētas
pašvaldības domes priekšsēdētājs

A.Elksniņš

Elksniņš,

andrejs.elksnins@daugavpils.lv